

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészév e 4 ft félévre 2 ft, negyedévre 1 ft.

Ugy a lap szellemi részét illető cikkeik, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a városi küldendők.

Pericles.*)

Irodalom és művelődéstörténeti tanulmány.)

I.

A harcok viszályai közt edződik a férfierő, lép fölszínre a hősi erény s lobog fennen a honszerellem lángja!

Emeljük föl a multnak homályborította fátyolát; vessünk egy röpke pillantást a mult ködébe, mely oly halványan terül el szemeink előtt s oly szende fényben dereng felénk, s idézzük vissza az ősök szellemét!

Tekintsük a népek ezreit, bármily kor népeit, lapozzunk a történelem hasábjain, a lelkesültség, a haza iránt való határtalan szeretetet egész az önfeláldozásig, s az ősök hős, korszakalkotó tettei legszebb példáival találkozunk. Igen, mert az elődök hön dobogó kebelében a honszerellem kiolthatatlan lángja lobogott, az önfeláldozó lelkesültség kiapadhatlan kutforrása termette gyümöleseit a szívnek, mely még a végső, legveszélyesebb pillanatban is erőt kölcsönöz a kebelnek ellenével küzdenie, mely remélyt öntött még a vész pillanatában is szembeszállni üldözőivel.

Alig van az ó-korban állam esemény, mely durvabb anyagot szolgáltatna a festőnél egy ragyogó képhez, mint Görögország történelme, az a történelem, melyről a művelt világ egyhangulag vallja, — hogy egyike a multból reánk maradt legbecsesebb hagyománynak, melynek olvasása különösen az új-

kori élet szempontjából nem csak tanulságos, de igen élvezetes is. Mert míg egyfelől a régi okosan gondolkozók módszereivel és czéljaival ösmertet meg, addig másfelől oly eredményeket látat, melyek az egész újabbkori életre a legmélyebb befolyást gyakorolták vallás, erkölcs, tudomány, politika és irodalom dolgában. A nagy görög bölcsék szép gondolatai folyton gyümölcsöket hoztak a világnak, mióta legelőször elhangzottak. A görög történetirők és szónokok műveiben pedig oly politikai leczkéket olvashatunk, melyek a mi korunkra is nagyon hasznosak és találók.

A görögök történelmében legkiválóbb helyet kétségkívül Athen foglal el, melyet joggal neveznek Görögország virágjának, Hellasnak Hellasban, a képzőművészetek, a szabad és sokoldalú emberi műveltség metropolisának. Nem is csoda. Mert Athen már a legrégebb idő óta ugyszólván veteményes kertje volt a hősi erénynek és honszerellemnek, történelme végeig szakadatlan láncolatban bővelkedvén nagy emberekkel, ezek által anyaköpuje lett a törvényhozásnak, a bölcsészetnek, a költői és szónoki, festői és képzőművészetnek, szóval mindennek, mit a görög szellem teremőereje a humanismus határai között létre hozhatott. Itt itta ki a méreg poharat Athen utolsó királya Codrus, ki dicső önfeláldozásával hazáját menté meg; itt dőlt össze a perzsahatalom Marathon partjain; itt küzdött a szabadságlegkitartóbban a Macedon tulhatalom ellen és harczott hősiessen, habár, sajnos szerencsétlenül. . . .

Említsek-e többet? Ott a történelem, melynek muzsája, Clío ama nagyszerű tetteket érczlapjaira bevésve, aranybetűkkel örökíté meg az utókor számára, hogy általa a nemes czélokért buzdulni, önfeláldozó lelkesültséget, a hazáért határtalan szeretetet szívében lánggra gyulasztani lelkesüljön a jövőendő nemzedék.

De álljunk meg egy pillanatra, és feleljünk a kérdésre, mely itt önként fölmerül: vajjon a mai

*) Ez értekezés összeállításánál következő kutforrásokat használtam: Georg Grote, History of Greece Geschichte Griechenlands, nach der II. Auflage aus dem Englischen übertragen von N. N. W. Meißner 6. köt. L. 850. Schönmann G. F. Griechische Alterthümer két köt. Berl. 1863. Curt-ny Ernő, A Görögök története. A magy. tud. akadémia könyvkiadó hivatalában, továbbá Cántu Caesar Weber és Bumüller munkáinak idevágó szakaszait.

Hellas az ős Hellas-e? Vajjon vallás-, nyelv-, izlés- és szokás-, szellemi fogékonyság-, művészeti érzék- és hazaszeretet s egyebek dolgában is régi-e?

Tempora mutantur, — — Az idők változnak és az idők folyamán változik minden. Hellas is sokat, mondhatni, mindenben megváltozott.

Igen, a mai Hellas, nem az ős Hellas. Ma nem leljük föl ott azt a szellemet, mely a görög nagyokon, s némely rómaiakon is tündöklök, az érzéssel az örök szép és jó iránt, a kalokagathia iránt, ölelkezve az érett kor bölcsességével és nagyságával. De hát hol vannak azon költemények, melyek Homert és Socratest, Platot és Themistoclest szülték?

A palaestra, az erkölcs és erény azon iskolája, mely a lelket fölemelte s gyulasztotta, a sophrosyne vagy a böles önmérsékletek iskolája, melyet a hellenek legtöbbször becsültek, örökre nincs többé.

Igen, a mai Hellas nem az ős Hellas. Nem csodálom. Hiszen a törhetlen bátorságot félnétség váltá föl, az igazságszeretetet, jellemzilárdság erényét renyhesség pótolja s a forró honszerelm jelei mint álomkép a sötétség feneketlen tengerében tünedeztek el, s alig kecsegtethetjük magunkat egy szebb reménnyel, hogy fölserkennek egy szép regg derült hajnalán. Fájdalom, elernyedett már a férfiúi erő, a nyugalom reménységgé vált, a hazát elfeledték gyermekei, míg ellenei a béke leple alatt tépték meg nyombúsát.

Leveté a görög ősi jellegét, elfeledé ősei erényeit!

A görög történelem és állam-élet egyik legkiválóbb alakjáról, dicsősége és büszkeségéről Periclesről akarok szólni. Ennek életét, politikai működését tettem tanulmányom tárgyává, és értekezésem homlokára is csak az ő nevét írtam. De vajjon jellemezhetem-e a férfit csak úgy, izoláltan, mintegy kiszakítva hatalmas alkotásai köréből, a nélkül, hogy arra a korszakra, melyben élt, s mely a belmozgalmak, szenvedések és örömeik és mindenféle változatokban oly gazdag volt — tekintettel ne legyek. Pericles rendszeres és pragmaticus életét megírni, s korának hű és teljes képét adni, azonban hasonlít ahhoz a munkához, ha „valaki téglát szalma nélkül akar készíteni.“ Mert míg egyfelől számos tény van előttünk, mely a részletek bőségével jutott ugyan reánk; egyes költői phantasiával színezett fényesen világított kulturképeket látunk, melyek az akkori idők forrongó mozgalmairól, kivált a conservatív és demokratiai pártok harczeitől eleven képzelmeket támasztanak bennünk; csodálkozással látjuk az élet-erős csirák sokaságát, melyek a történeti alakulás és fejlődés annyi különböző tényezőit és alakjait tudták napvilágra hozni, szóval a görögök egész társadalmi életének nagymérvű fejlődését látjuk szemünk előtt; addig másfelől azon kor és kiválóbb alakjai történetének némely részeire nézve a források vagy ha nem is egészen, de részben hiányoznak, vagy nem tekinthetők történeti hagyományak és így az események közti összefüggést inkább csak sejthetjük, mint hogy azt apodicticus biztossággal ki tudnók mutatni.

II.

Aeschylus Marathonnál küzdött; Sophocles egy gyermekkar által himnusokat zengedeztetett az égieknek, hálálul a salamisi diadalért; Euripides épen a csata napján született; Herodot ékes tollával örökíté azt meg, Phidias pedig márványszobraival.

Mіндеzen nevek Athen s Athenben Hellas fénykorát jelölik. S valóban a perzsák elleni védő csaták után Görögország egy éden volt. Biztosította magát egy oly hatalmas nagyság ellen, melyet ha meg nem fékez, nemzete, művelődése már első csirájában avagy fejlődésében semmivé lesz. A marathoni győzelem, melyet Athen hathatós önérzete, bátor elhatározása és ernyedetlen tetterejével szinte egymaga vívott ki, s a salamisi fényes diadal, megszabadítá Hellast a fenyegető barbár elnyomás veszélyeitől, és jogot szerzett Athennek arra a dicsőséges elismerésre, hogy „Hellas támaszlopának“ nevezze a par excellence költő és dalnok Pindar. A görögök ugyan győztek; de — és itt kezdődnek a fény árnyai — közelökben voltak a perza satrapák, arany és élvezetekkel igyekezvén megvesztegetni azokat, kiket fegyverrel nem tudtak legyőzni. S ez sikerült is annyira, hogy Görögország uralma a milyen gyorsan létrejött, éppen olyan gyorsan dőlt össze, mialatt a megkezdett mozgalom a megvesztegetés szakadatlanul folyt tovább és tovább...

Görögország jóléte és virágzása kora rövid ideig tartott. A sors megfosztá attól, hogy e dicsőségen föllekesülve, fia necsak bizonyos, de örök időkre szóló hazát alapítsanak. Mélyében titkos féreg pusztított, mely lassan, de biztosan dult és törte le ágait a szép jövővel kecsegtető csemetének; mely széthinté a vizsgálkodás irtó konkolyszemeit az ion és dór elem közt.

Athen már kimerült.

A polgárság magában meg volt ingatva. Hiányzott benne a nagytróré lélek, és a város jövőjébe vetett hívő bizodalom. A viszály, mely napról-napra hevesebbé lön, nemesak a régi hellen szövetséget szakította ketté, de pártokra szakgatott minden egyes községet is, és engesztelhetetlen gyűlöletet szított. Lázás, szenvedélyes volt a hangulat mindenütt és tette serkentő egyedül a haszonlesés. Letűnt a kor, melynek számára Herodot megírta történelmét; le a nemzedék, mely Athen nagyságában Hellas dicsőségét látta. Az erkölcsi fenkölt erő, melyet a közös haza szerete ápol, ki esett, és az erények, melyek a hellen nemzeti érzületben gyökereztek, elcsenevészték.

A veszély, mint vad vihar, egyre fenyegetőbb s rémesebb lön. Nem volt oly fia a hazának, kinek kezeibe a polgárság teljes bizalmát tehetné volna. Ekkor, ily forrongásban, midőn a nemzeteknek csak egyetlen egy óhaja van, miként az erdők sűrű vadonjából büszkén kicsörtető oroszlán jelen meg Pericles alakja.

Polgártársai vállakon emelve hordozzák körül Athen utcáin, s a magas Olympus gyönyörködik művében.

T Á R C Z A.

Töredékek

a szeben-fogarasi esperesi kerületben tett püspöki látogatásból.

(Folytatás es vege)

Junius 24-dikén Szeben városának kath. intézeteit látogatta meg a kegyelmes főpásztor. Az orsolya szüzeknél végzett szent mise után, ugyan az orsolya szüzeknek vezetése alatt levő hírneves leányiskolát vette szemügyre, később a belvárosi róm. kath. nőiskolát. Délebedt után, mely a helyi katonai parancsnoknál volt, a józsefvárosi Szt.-ferenczrendi irtalmas nének buzgó lelkesedés és kitartó szorgalommal vezetett leánynevelőjét és aztán a kir. kath. Teréz árvaházat méltatta magas látogatására. Ez utóbb jelzett helyen, hová a torok-betegség beütése miatt csak rövid időre szabta vala jelen látogatását, igen díszesen fogadtatott. Harangok és mozsarak zúgása mellett lett a nagy vendég a Teréz árvaház igazgatójától, nsgs és ftdő Roszkozni Elek úrtól az intézet tisztí és tanítói kara által orvendetesen, csak rövid szavakban, de szívből üdvözölve, mire a díszített főkapu elé ünnepi ruhába öltözött növendékek hangos „éljen”-e harsant fel. Innen az igazgatói lakba tért be, hol újból üdvözöltetvén, a bemutatások következtek, a mely alkalommal a kegyes főúr szíves szavakban tarsalgott a jelenlevőkkel, kik közt a N.-Szeben külvárosi egyház-tanács érdemes tagjai is teljes számban láthatók valának. Ezután az elfogadásra feldíszített terembe vonult, a hol beleptekor az „Ecce sacerdos”-ban üdvözölte egy tern négyes, kiserve a gymnasiumi növendékek jól vezetett zenekara által; mire egyik elemi iskolás növendék a mar emeltebb helyen leült főpásztort köszöntötte, a mit követett a gyermekek unisonója, melyet teivaitottak a gymnasisták zenedarabjai, ismételten énekeltek a gyermekkar es a kis ünnepély be lett zárva a zenekar vaioगतott darabjaival. Es, hogy az egészben tetzeset nyerte a kegyelmes atyának, látszott magas megelégedeséből, mit mind nemes arczvonásaiból, mind főpásztori elismerő szavaiból szerencsés volt az intézetédes mindnyaja leolvasni, hallani. Azután a gyermekserg közzé vegyuit a szerető atya és többekkel beszélgetett azon kegyesség es nyajassággal, mely minden alkalommal — hoi kedves hívei közt jár, mintegy magas személyével születettnek bizonyult be. Igen kedves emlékkép maradt a szeretetteljes látogatás mindnyájára, de legkivált a kisebb nemzedekre, kik örültek, hogy szólhattak azzal, a kirőlük nem szokott megfélekedezni, de a legnagyobb bölkezűséggel megemlékezni és az ártatlan gyermeki szívről megemlékezni, a mint ezt már több alkalommal, de legkivált a két lefolyt év karácsonján tapasztalták. — Oh mert csak azon árva, kinek senkije sincs, legjobban tudja felfogni, mi a szíveség.

Tartsa Isten mindezen atyai jóságáért az árvákigazi atyját!!! Még egy pár pillanatra szerencsételte magas látogatásával az árvaházi lelkészi lakot is, a hol az ünnepélylyel megjelent egyháztanács legalázatosabb kézesókját fogadni kegyeskedett, mely után harangzó és

mozsarak zúgása közepett átlépte az intézet küszöbét s bucsut intve kezével a nsgos apát ur és ftdő Tamásy ceremoniárius ur kíséretében főhadí szállására ment, a honnan másnap u. m. juniús 25-én Felső-Porumbákba tette meg fáradságos bérmautját.

Igen! mert akár a nevezett helység távolságát, akár a teendők sokasságát és a szent cselekmények végzésére apostoli szent helyiséget tekintjük, valóban csakis azon apostoli buzgóság és szelid báránytürelem vihette végbe a nagy munkát, melyben kegyelmes főpásztorunkat csakugyan jelen bérmautazása alkalmával feltűnni láttuk, bámult és bámulnia kellett mindannak, ki szerencsés vala követettni apostoli utain.

E szerény sorok írója, mint szemtanu nem képes egyszerű tollával oly híven esetelni ugyan a nagy férfi és a lelkes egyházfő emberi erőt felülmuló tetteit és azon szellemi működést, melyeket tanusított, azonban, ha az írom, hogy egy apostolt s nem egyszerűen apostoli utódot látott az ember *ő excellentiája áruga és kedvs* mindenki által szeretett személyében: sokat nem mondtam, csak a valót megközelítöt.

Már reggel fél 7 óraker kiindult négyes fogatával két fiatal pap kíséretében a meglátogatandó távoli helység felé. Három óráig tartó sebes hajtás után feltűnt a meglátogatandó helység, a melynek végén a helyi érdeemes lelkész hitközségével élén menyezettel és zászlókkal várta a főpásztort, kit kiszáltakor csinos német fogadó beszédben üdvözölt kívánván, hogy sokáig éljen: „Hoch“ a mit kegyes szavaival viszonzott *ő excellentiája*, aztán a lelképásztor kérésére gyalog tette meg az utat egésza kápolnáig, a mi nem éppen volt közel, se a falú végétől, se a papi laktól. A kis kápolna már zsufoiaság telve volt, a czinterem előrésze szintén tele volt emberrel, gyermekekkel. A meglepetés látható volt a megjelenteken, kik 4—5 órai távolból, a hegyek tövéből és mélyéből idesereglettek vala. A helyszüke ugy, mint az idő rövidsége miatt csak csendes misét mondott a főpásztor, imádkozván a távolból egybegyült kedves nyájáért, hogy a bölcsesség Istene adjon tudományt és erősséget nyája ezen részének, mely a szétszóródottság miatt oly ritkán hallhatja az Isten ígését s mely a más vallásfelekezetűek közötti kényszerült lakás folytán, oly gyakran ki van téve a veszélynek hitében hajótörést szenvedni.

A míg a kegyelmes főpásztor így imádkozva végezte a legszentebb cselekményt, a zsufoit kápolna kábitó melegében, addig künn a czinteremben egyik lelkész gyóntatta a később érkezetteket, kik közt igen sok, noha már a 10 évet jóval meghaladták, — első gyónó volt. Mi lehet ennek oka? A távolság, melyben a lelkészről és az iskolától laknak. A szent mise után az érdeemes helyi lelkész ur megható beszédet tartott, melyet kegyelmes főpásztorunk apostoli szavai egészítettek ki. Oly tapintatosan és szakavatottan egyszerű néphez szólani, mint a kegyelmes főpásztor, csak is a népek szívét és elméjét, érzelmeit és gondolkozás módját teljesen ismert egyházatyák, mint sz. Leo, sz. Ambrus vagy aranszájú sz. János szólhatott még; mert nem abból áll a szent beszédek nagyszerűsége, hogy cifra, keresett, ékesített és körmönfont sza-

vak, képek, képletek és szólamok halmazában az Isten igéje mintegy homályba burkoltassék, hanem az egyszerűségben áll, mely az értelmet, legyen az bármily gyenge, felvilágosítja, eloszlatván a tudatlanság és kétség homályát s mely a szívet a maga sokoldalúságától feloldozza egy irányra tereli, mely nem más, mint az ég.

Ilyen beszéd, Jézus szent bölcsessége sugallatából mondott, ilyen beszéd a valódi isteni igé.

Ilyen igéket hallottunk a mi kegyes főpásztorunk ajkáról.

Ezután a bucsuban részeltette kedveit híveit, megáldván mindnyájunkat áldó szent kezeivel. Miután következett a bérálás szentségének kiosztása a meglehetősen tágas cziinteremben egész nagy kört képező bérmalandók az Ur szabad természete készítette szép szőnyegre letérdelvén — várva várták a megerősítés szent malaszját. A forróan sütő nap hevét mérséklendő négy erős férfi-kéz-zel vitt menyeczet alatt végezte a szent eselekményt a kegyelmes ur. megbérálván mintegy 140 hívőt, — voltak ugyan többen is letérdelve, de egynehány apró 7 és 9 éves gyermekeket, — kik még nem gyóntak vala, szeretetteljesen azon atyai igérettel utasított vissza: „hadd el gyermekem, én még majd eljövök és akkor te is megbérálkozhatol”; egy pár 3 éves gyermeket azonban, mint ártatlanokat, megbérmált. Ezen igazán apostoli sz. ténykedés után szép csendesen elment a plébániai lakhoz, hol a terhes munkában megfáradt és csordultig izzadt tagjait ruhaváltoztatással egy kissé felüdítette, de meg nem nyugtathatta, mert a tisztelegések sora következett: tisztelegtek a megjelent üveggyár tulajdonosa és vezetői s még számosan, úgy, hogy ebédig, mely 2 órákor kezdődött, bizony kevés nyugalma volt ő excellentiájának. A tizenkét személyre terített díszes asztal mellé letelepedvén, a józsi eledelék elköltéséhez fogott a hivatalos asztaltársaság, kik közt a megjelent papi személyeken kívül kivált az üvegbuták tagjait, vezetőit volt szerencsénk láthatni, mely tisztelettel csoportosultak a főpásztor köré, egynek kivételével, nem nevezem meg, mert az oskolás fiával felelve: quidsunt nomina? odiosa lenne talán a dolog. Hogy azonban a többi ur várta a főpásztort, igen jelesen bizonyítja a serleg, melyet a legnagyobb csinnal a főpásztor jövelete alkalmából készítettek, melyet is a helyi buzgó lelkes ékes szavak közt, már a leves után átnyújtott a főpásztornak, hogy első felüdítő italát ebből inná meg. A mű mesterét dícséri. A kegyelmes ur igen szívesen fogadta, jól esett ne-mes szívének a törhetlen hűség e törékeny adomány, mert nem az adományt, mint inkább az ajándékozók szeretetét tekintette. A csendesen lefolyt tisztességes ebéd után négyszer megáldván a kicsinosított papilak kapuja előtt gyűlt szerény népet tovarobogott kocsiján az „Eljen“-nek zugása közt.

Frecken megállapodott és kíséretével együtt meg-nézte az ott lévő parkot, a mely fekvését illetőleg semmi kívánni valót sem hagy hátra, de jelenlegi gondozását tekintve egy gondosabb gazdát érdemelné. Innen Isten segítségével hazajött, hogy másnap folytassa utját Vizaknára.

Midőn a kegyelmes főpásztor bérmaut leírását rö-

vid vázlatokban jelzem, a Vizaknára tett útját, mint leg-kiválóbbat következőkben adom:

Junius 26-án reggeli 8 órákor vette útját a Nagy-Szeben közelében fekvő Vizakna mezőváros és bányahely-ség felé. A kellemes idő kedvezett a főpásztor imponans fogadtatására nézt, melyet csakugyan a legnagyobb lelke-sültséggel fel is használt Vizakna népsége vallás és nem-zetkülömbőség nélkül. Kiváló figyelmet érdemel a helyi bányanagy t. Kremnitzky Ammánd ur vezetése alatt ké-szült remek díszkapu, mely a bányaterületén átvezető országuton állittatván fel a fogadtatásnak már előre meg-adta savát borsát. Ugy kilencz óra tájt ért ide a nagy vendég.

„ISTEN HOZOTT“ gyönyörű üdvözlő betűk már a távolból jelezték az említett díszkapu bányász jelvényei közepett, hogy óhívtva várt vendég érkezék nmlgu és ftdő *Lönhart Ferenc* páspök ur ő excellentiája magas személyében, ki egykor legnagyobb dicséretére legyen e sorokban megörökítve szint in a fáradatlan munkás és kitün-nően vallásos bányászcsaládok egyik jellemes szerény tag-jának hön szeretetett gyermeke volt és mint ilyen szeret ma is Isten és ember előtt feltűnni alázatosságában, lévén pedig a legkifürkésztelenebb bányák ezreinek mélyében a gyémánt és a föld minden drága kincseit meghaladó nagyobb és nemesebb ékességet, a lelket kereső, felemelő és a bőségek nagy gazdájának tár-házaiba elhelyező leghszentebb hivatása. Övéhez jött tehát e napon a főpásztor és övéi igen szívesen fogadták. A kapunál a bányanagy ur t. Kremnitzky Ammánd, mint ezen esperesi kerület státusgyűlési érdemes képviselője is egy-szersmind, megható szavakban fejezte ki a bányászok igazi örömet a főpásztor kegyes látogatásán, a hangos éljent a főpásztor kegydus szavai szakították csak meg. Innen a kegyelmes ur csendesen haladó kocsiját a díszben kivo-nult bányász tiszti kar a r. kath. templomtól mintegy 2000 lépésnyi távolban falomb és virágkoszorúból csinosan rögtönzött oltár elé kísérté, a hová nagy népcsoport kö-vette a díszmenetet, a mely a nevezett helyen megállá-podott, hogy a néptömeg közé burkolt kocsiból a kegy-elmés főpásztor lelkes „Eljen“, „Hoch“, „setreaste“, és „vivat“ kiáltások közt kiszálva fogadhassa a fiui ragasz-kodás, az őszinte tisztelet és a nemzetiség akadémikuskodásai fölé helyezett hódolat nyilvánulásait a helyi plébános, ftdő Bakk Endre, Vizakna város polgármestere, tekintetes Szócs és a helybeli gr. nem egyesült tisztes kort ért ftdő lel-kész mind ékesen szóló uraknak ajakáról mindazon üdvkivánatokat, melyeket mind e hívő nyáj, mind a pol-gárság, mind pedig a nemes román nemzet részéről és nevében tolmácsoltak rövid szavak, de ékes nyelvezetben foglalt velős beszédeikben, melyekre mindannyiszor hat-ványozott hangsúlyban tört ki az éljenzők zaja. A kegy-es főpásztor igen örömet látszott fogadni e tüntető fogadtatást, mit lelkes szavakban adott tudomására igen szí-ves fogadóinak. Ezek után a kegyelmes főpásztor a szép rend-besorakozott ünnepélyes menet előre lépdelése nyomán, a zöld ágakkal csinosan díszített templomba vonult kísére-tével, a hol a főtisztelendő esperes ur fogadta ünnepély-lyel, az oltár előtti térdszéken végig hallgatá a szokásos

versek és ima eléneklését, s aztán az oltárhoz lépve főpásztori szent áldását adta az egybesereglett s még a templom czintermét is betöltő népre. Ennek utána a papi lakba vonult, a honnan pár percz múlva a diszes segédlettől környezve ünnepélyesen bevonult a templomba a szt. ténykedést végzendő. Mely után a zsufolásig megtelt szent kis hajlékban levő ájtatos hívekre adta a főpásztor apostoli bucsuval egybekötött szent áldását. — Mire a helyi plébános a szószékre lépven remek beszédet tartott a bérmálás szentségéről, annak szép szertartását magvas szavakban történelmi és jogtudományi ügyes vonatkozásokkal fűszerezett érvek alapján fejtegetvén, oly népszerű és mégis oly ékes irálylyal, hogy nem egyszerű utánzó, de jeles író hallhatott mindenki a szószékről beszélni. Suum cuique elv szerint azonban, ha bátor valék szerény soraimban a különben is köztiszteletben álló és egész vidéken kiváló tekintélynek örvendő mintaszerű lelkipásztor jelen beszédjét gyenge tollammal beltartalmi ugy, mint külalaki rövid vázlatában jelezni; nem érzem magam elég lelki bátorinak akkor, midőn a jelzett lelkipásztori szavak után ihletésséggel felhangzott főpásztori szózat leírását ohajtom remegő tollam hegyére venni. Nem, mert ha a szó se elég arra, hogy az érzelmet kellőkép visszaadja, holott ez legbiztosabb eszköz erre, mikép legyen egy hasított részdarab, mit tollnak mond az ajk, képes arra, hogy holt betűkbe ugy összeilleszsen a magasztos eszmék, fenséges elvek és gyönyörű szölamok hatalmas érzelemszulte remek csoportjából a különben türelmes papírra mindent ugy, hogy azon, bár ékes mozaikon, ne lássék a gyarlóság fekete pontozata. A főpásztori szózat után, mintegy 40 hitbajnok lett egyházunk iránti törhetlen hűségére felavatva, kiknek mindenike egy-egy szép képet kapott ajándokul, a mint egyebütt is, a hol csak volt bérmálkozó. — Mely szent ténykedések után áldókezekt kitarva haladt a főpásztor hívei és nem hívei térdelő száza között a szerény papi lakba, a hol számos tisztelgőt fogadott és honnan a bányanagy lakására látogatóba ment, mint régi családi ismerős. — E látogatás végeztével az egyszerűség szépségével díszített nem ép tágas ebédőbe vonult a város főemberei, szóvivői és hangadói kíséretében, a hol az igen szépen, 20 személyre, terített asztalhoz ült a választottakkal. A jó magyaros ebéd és a zamatos bor, mit a gondos házigazda felhordatott, nem hiszem, hogy valakinek a letelepültek közül nem tetszett volna, mert tapasztalatból mondom, hogy izlett az ám mindkettő derekasan. Bizonyom a sok szép szó, a mit nyelvre és ajkra esalt a jó biztató. A házigazda kített pohárköszöntőjében is magáért, a legszívélyesebben éltvén főpásztorát. Még számos felköszöntő volt, melyek közt a főesperes urra mondott, melynél kegyelmes urunk jellemző közbeszólása, „hogy nem kell ezen püspöki szemeket operálni,“ derűtséget keltett, vált be. A kegyelmes főpásztor a derült poharozókat nem akarván zavarni, kegyesen intett, hogy csak folytassák. Ő excellentiája pedig elment az iskolák látogatására. Először is a leányiskolát látogatta meg, a mely az áldozatkész plébános főtisztelendő *Bakk Endre* urnak bőkezűségéből létezik már több év óta.

Hogy mennyibe került az iskola helyiség megvásárlása az emeletes iskola épület felállítása, felszerelése, és menynyi gondot ad az odahelyezett tanítónő évi több mint 300 frtnyi fizetésének, egy szerény jövedelmű plébános zsebéből való évenkénti kiadása, nem vagyok azon szerencsés helyzetben, hogy számla szerint feltüntethessem, azonban a mint hallottam 10.000 frt. felé jár a szám. Ezen nagy áldozathozatal, az Urban boldogult *Dr. Fogarasy Mihály* volt erdélyi püspök ur által dicsérorog lón már évek előtt az erdélyi papság elé utánzandó szép példa gyanánt feltüntetve. Hanem ki képes erre? Non est inventus similis illi adhuc. A főpásztor megelégedését lehetett kivenni a leányiskolára vonatkozólag ama szavakból, melyeket a helyi fiu iskola tanítójának mondott, a kinek tanítói működésében hiányokat észlelt. — Mind ezen fáradhatlan kitartással tett szent ténykedések után a főpásztor bucsu vett a kedves nyájától s pásztorától, kik a galázatosabb tisztelet közepett csókjaikkal áraszták el a feledhetlen főpásztor áldó kezeit, szomoruan nézvény kegyes arcát, s egy gondolattal tételődvn, valjon mikor leszünk még olyan boldogok, mint ma, hogy láthassuk a mi legjobb atyánkat. „ISTEN VELED!“ e szavak valának a fogadó diszkapu kimeneti oldalán olvashatók, mely alatt Ő excellentiája Szeben felé vett útjában Vizakna városát és bánya helyiséget maga után hagyta, hiszem, nemes szívében mondogatva: Isten veled! Isten veled!!!

Emmánuel.

Kisebb közlemények.

— **Püspöki látogatás Vizaknán.** Városunk történetében valódílal örvendetes és fénynapot képez június hó 26-ika; — minek eszközlője Erdély kegyes, jószívü és buzgó Főpásztorának, nagyméltóságú *Lónhart Ferencz* Püspök ur ő excellentiájának Vizaknára jövelete, ottani főpásztori magasztos működése és szent ténykedése. —

Nagy-Szebenből, mint főhadiszállásról jelezve lévén ő Excellentiájának városunkba jövése előre, — városunk minden nemzetiségü és felekezeti lakóssa lázas tevékenységbe jött a közszeretettü Főpásztorat lehető legnagyobb pompa, fény és lelkesültséggel fogadni.

A helyi m. kir. Sóbányahivatal érdemduis és vallásos lelkületü főnöke nsg. *Kremnitzky Amád* ur a sóbányáknál a város végéhez nagyszerü dísz- és diadalkaput emeltetett nemzeti zászlók, különféle virágok, számtalan koszoruk és bányászí jelvényekkel felékesítve; melynek szebenfelöli homlokzatján a legszívélyesebb és örvendesebb fogadására ő Excellentiájának „ISTEN HOZOTT!“ felirat tündökölt. — Vizakna felöli részén pedig ő Excellentiájának távozására „ISTEN VELED!“

Az utca, melyen ő Excellentiája bevonult zöld ágakkal volt szegélyezve és virágos zöld füvel behintve, az épületek ablakaiból és tetőzetéről nemzeti zászlók lobogtak.

A fél tizkor megérkező kegyes Főpásztort a dísz- és diadalkapunál a kir. bányász hivatalnokok- és személyzettel — fenntisztelettel említett bányahiv. főnök ur fogadta következő beszéddel:

„*Nagyméltóságú püspök ur! Legkegyelmesebb Urunk!* Engedje meg kegyelmesség szerénységemnek azt a kiváló szerencsét, hogy ősi bányászatunknak e pontján — a magam — tisztársaim s bányamunkatársaink nevében az őszinte tisztelet, az el nem titkolható szeretet, s a bizalom teljesen ragaszkodó hódolatával — üdvözölhessem! A mint látja excellentiád — az öröm, a lelkesedésnek hurjai ma mindnyájunk keblében rezgésben vannak. A nyelv gyenge, a szó csekélynek bizonyul arra, hogy azon örömet, melyet kegyelmesség körünkbeni megjelenése által szívünkben előidézett, híven tolmácsolhatnám! — S ha mégis megkísértem közös hő érzelmeinknek kifejezést adni, ez a valódi érzelmeknek — mely mindig néma — csak halvány színe lehet. — Valóban nagyobb, magasabb örömnapija bányásztömegünknek a mainál alig lehet! Körünkben szerencsések vagyunk üdvözölhetni kegyelmességedet, — kit engedjen meg Excellentiád, hogy magunkénak mondhatunk; mert a mi bányászatunk nagy családjából származott... Igen! ki mint a bányász halványan pislogó mécsénél kezdve munkáját, Istenbe helyezett rendíthetetlen bizalommal, szívének szeretetével, lelkének nemességével, és tehetségének nagyságával fényt, dicsőséget szerzett!... — Büszkék és boldogok vagyunk, hogy szerény testületünk oly kimagasló férfiuval dícselkedhetik! — Lelkünk magasabb ez örömeiben, a szentírás azon szavait hangoztatjuk: „Aldott, ki az ur nevében jó!” Legyen áldás Excellentiádon, ki az Ur nevében azért jelent meg közöttünk, hogy a hit erős és buzdító malasztját kiossa!... Fogadja hódolatteljes üdvözlésünket, s fárasztó idelátogatásáért őszinte hálás köszönetünket! E megjelenése Kegyelmes Urunk! mindnyájunk előtt felejtethetetlen lesz; mert emlékét a hála és szeretet betűivel örökre szívünkbe írjuk, lelkünk pedig az ég Urához esd s kérve-kérjük áldja meg Excellentiádat az erdélyi püspöki egyházmegye nemes szívű, lángelmű Püspökét, felséges Királyunk hű Tanácsosát, küldje őrangyalát minden léptére, s engedje, hogy a keresztény kath. anyaszentegyház és hazánk dicsőségére, igaz hívei örömére — teljes egészség közepette még soká — igen soká, éljen!”

A kegyes Főpásztor négyesfogatu hintójából leszálva hallgatta végig a lelkesedés érzelmeivel és hangján elmondott ezen csinos- és eszmegazdag üdvözlőoklato; elrészkenyűlve — mindenkit megható szavakkal válaszolt; a többi között felemlítette: „*Igen bányász vagyok, a lélek és szívnek bányamunkása; a szív és lélek mélyéből csélom azon kincséket felhozni, mely a léleknek nyugalmat, a szívnek örömet okoznak. — S ha ez sikerül nekem Vizaknán — e kedves bányász helyen — úgy a lányászti munkálkodásom nemcsak nekem, hanem a mindennek hatalmas Urának is legkedvesebb műve leendő stb.*”

Mire szünni nem akaró, eget rázó többszörös „Éljen!” között Püspök ur ő Excellentiája visszaülvén hintájába, a kir. bányahivatalnokok és személyzettől kísérvé

mozsárágyuk dörgése, Vizakna valamennyi hitközségei harangjainak ünnepélyes zugása és örömré között vonult be a városba azon helyig, a hol a templomtól mintegy kétszáz lépésnyire zöld galyakból készült, virágfüzerekkel felkészített oltárnál, templomi lobogók alatt kivonulva a hívekkel, a városi magistratussal a helybeli lelkész várta ő Excellentiáját.

Ő Excellentiája — meglátván az őt hön szerető nyáját lelkipásztorával, és a mindenféle nemzetiség és felekezetből összegyűlt nagy néptömeget — hintájából ismét kiszált; a helybeli lelkész a fiui szeretet, ragaszkodás és tisztelet legőszintébb érzete szavaival üdvözölte a lelki vezérlete és gondozása alatt levő nyáj és egyházközség nevében — a kegyes Főpásztort, a gondos Atyát; ezután tek. *Szűcs József* polgármester ur a város — és tanácsnak, — nagyontiszt. *Predovits János* g. n. e. lelkész ur pedig (román nyelven) a Vizaknán levő hitfelekezetek és nemzetiségek nevében üdvözölte ő Excellentiáját. — Minek végeztével *Reithoffer Juleza* fehér ruhába csinosan felöltözött ő Excellentiájának a vizaknai rom. kath. leányiskolában tanultak s tanulók tisztelete és hódolata jeléül egy néhány szó kíséretében igen szép virágcsokrot nyújtott át; mit a jólelkű és mindenkép nemes gondolkozású Főpásztor igen kegyesen fogadott.

Innen ő Excellentiája gyalog a körmenettel harangok zugása, mozsár ágyuk dörgése, a nép által „*Isten hozta kis nyájához*” kezdetű püspöki himnuszal zengedezése között vonult be a csinosan feldíszített tiszta kis templomba; a melynek ajtajánál ő Excellentiáját a szebeni apát-kanonok ur mint kerületi főesperes és a szebeni papság egy része fogadta, a helybeli lelkész a püspöki hatalom és tekintély elismerés jeléül a templom kulcsait nyújtotta át, azután hódolata zálogául incensalta ő Excellentiáját.

A templomban elvégzetvén a szokásos antiphonák, oratiók és a püspöki áldás, ő Excellentiája a plebánia lakba vonult vissza ünnepélyes körmenetben a papság által kísérve, míg a szent miséhez a szükséges előkészületek megtételnek; a hol a lelkész mint házigazda által legőszintébb fiui tisztelet, szeretet és örömmel fogadtatván, a legjóságosabb atyai szív hangján a lelkésznek minden jókat kívánt hajlékában. — Innen az előkészületek megtétele után a templomba ment vissza az előbb említett ünnepélyességgel, mely nem volt képes befogadni az őszszereglett sok népet, melynek nagy számát a fürdő vendégek is nem kis mértékben gyarapították.

Szent mise közt Püspök Urunk ő Excellentiája 42 bérmandónak osztotta ki az angyalok kenyerét, a legszentebb áldozatot. — Szt. mise után a római pápa ő szentsége által reáruházott különös hatalomnál fogva, mint a vizaknai egyházközséget első ízben látogató püspök ő szentsége nevében teljes bucsut engedett mindazoknak, kik töredelmesen meggyóntak, áldoztak s az egyház kívánalmainak eleget tettek; a miről az apostoli okmányt felolvastatta jeles tehetségű buzgó és kedves társalgású szertartója ft. *Tamáty Aron* ur által. — Minek végeztével a helybeli lelkész a szószékről szt. beszédet

tartott a püspöki látogatás és bémálás eredete, célja és magasztos hatásáról; ezután Püspök ur ő Excellentiája szent ténykedése nagyszerűsége és fiui rendeltetésétől egészen áthatva, apostoli és főpásztori lelkesültséggel a lelkész beszédéből kiindulva nagyhatású beszédet tartott; melyben a többek közt intette a jelenlevőket, különösen pedig a bémálandókat: a szentlélek kegyelmének sziveik és életökbe leledéklésére, annak ott megállandósítására és gyümölcsöztetésére. — Tüzeleskedéssel buzdította a bémálandókat, hogy törekedjenek arra, miszerint a bémálás szentségében nyerendő hétszeres kegyajándék mennyei erejénél fogva lehessenek az üdvözítő hit győzhetetlen bajnokai, minden keresztény erények példányai, a katholika anyaszentegyház jámbor, buzgó, istentföltő szent tagjai; szóval, a kegyelemosztó Szentlélek méltó templomai. — Megható ékes szavakban buzdított mindenkit arra is a hallgatók közül, hogy mint az első keresztények — legyenek állhatatosok a hitben, kenyérszűzében és imádságban, apostoli szívének őszinteségével felemlítvén, hogy a bányász nép istenfő és vallásos nép, felhozta boldogult bányászszülőinek — legkivált áldott emlékü édes anyjának mélyen vallásos érzületét, oly megható intelmet intézett különösen a családtyák és anyákhoz családokban az itteni félelem és vallásosságnak gondos ápolása tekintetében, hogy nem volt tán senki a templomban, kinek a meghatottság miatt szeméből könny ne szivárgott volna.

Egy szóval, ő Excellentiájának főpásztori szózata oly nagyhatású szózat és intelme volt, mely nemcsak oktatott, hanem a szív mélyébe hatott; annak hidegségét tüzével felmelengette, keménységét erejével meglágyította s törekvésében lánggra, minden szép, jó és nemesre buzdította. — Szólt ő Excellentiája hozzánk Vizaknán mint apostol, mint lelki gyermekeinek üdvét mélyen és forrón szíven hordó jó atya. — Szólt az észhez, mely sokat tanult; szólt a szívhez, mely megindult s mindenkinél — még a leghidegebb vallástalannál is — könnyecsképeket hajtott, esontvelőkig hatott s jó feltételeket és érzelmeket teremtett! —

Ezután a szokásos imák elvégzése után, 42 egyének — kik között még 65 éves is volt — a bémálás szentségét nemzetünk zengzetes, kedves nyelvén kiszolgáltotta s felavatta a keresztény kath. hit bajnokaivá.

Leírhatatlan, hogy mily épületes jelenet, mily szívemelő látvány volt a bémálás szentségének kiszolgáltatása; Vizaknán ő Excellentiájának minden szent ténykedése! . . .

A bémálás után elmondani szokott zsoltár, versikulusok és ima elmondása, és az egy családdá szent érzelem és meghatottságban egybeforrt hívek nagy sergére adott áldás után ő Excellentiája a papság- és más sokak kíséretében feszület elővitele mellett a papi lakba vonulván, itt legelőbb a kir. bányahivatalnak, azután a magistratus, végre az egyház- és iskolatanács hódolatteljes tiszteletét fogadta mindenkit megnyerő főpásztori atyai kegyesség és leereszkedéssel. — Látogatást csupán nsgos Kremnitzky Ámánd bánya hiv. főnök és egyházi főgond-

nok urnál tett kedves családjának főpásztori áldását s emlékül az angalkedvességű kis sarjadékoknak értékes szent képeket adván.

Ezután következett a lelkési lakban az igen kedvesen elköltött ebéd; mialatt nem hiányoztak a jelesebb-nél-jelesebb, tartalomdus és nemes érzelmekkel áradozott toasztok is. — A helybeli lelkész mindenekelőtt poharat emelt *Püspök ur ő Excellentiájára, mint minden ünnepélyességünk központjára, mint legkedvesebb vendégére, kegyes Atyjára és legfőbb lelki bányászra.* . . Felhozta, hogy midőn Püspök ur ő Excellentiája püspök lett és a legelső hivatalos levelet szerencsés volt ő Excellentiájától kapni, mint bányahelységi pap, lelki örömmel szemlélte ő Excellentiája czimerében a bányászi jelvényeket az „Eisen“ u. „Schläger“-t, mivel ily módon Erdély nagynevű és emlékü püspökei czimerei közt a bányászi jelvények is legalább egy püspök czimerében láthatók, kifejtette, hogy ő ezt nem úgy értelmezi mint mások, hogy t. i. püspök ur ő excellentiája bányász helységi származású, sőt bányász eredetű; hanem úgy: hogy a mióta ő excellentiája püspök lett, azon időtől fogva lett bányász. Azon boldog naptól fogva ő excellentiája kezébe vette az „Eisent“ mint sóbányász; lankadatlan buzgalommal fejtegeti a bölcsességnek savát, s osztja ki a nagybecsű kormányza alatt lévő papságnak, hogy valódi keresztény bölcsességre tanítsák híveiket. A másik kezébe vette a „Schlägert“, s ezzel az arany és ezüstöt fejtegeti fel, kiössza főpásztori gondjai és kormányza alatt levő számos szegény parochia, templom, iskola és mindenféle üdvöszélu intézetek javára, hogy így virágozzék a bérczes kies haza — Erdélyben a catholicismus, s boldogítsa nagyszámu lelki alattvalóit. Azután szívéből, lelkéből kívánta: hogy püspök ur igen kegyes és kedves excellentiás főpásztorunkat tartsa meg az Ég az erdélyi püspöki széken még több évtizedekig úgy — és oly boldogan a hogy nemes szíve és lelke kívánja! . . . „Az igaz — mondá tovább toasztjában a helyi lelkész — hogy Excellentiád czimerében az „Eisen und Schläger“, felett kereszt van s jelmondata „*Per cruceam ad lucem*“. . . de én azt kívánom, hogy a jó Isten adja, miszerint Excellentiád püspöksége ne legyen Excellentiádra kereszt, szenvedés, baj és keserűség, mely Excellentiádat a szenvedés golgothájára vezet, hanem legyen azon égi dicső kereszt, mely mint a kereszténység első fejedelme Nagy Konstantint — Excellentiádat vezesse diadalról-diadalra, dicsőségről-dicsőségre mindenben. . . stb. . .

Azután *György J. apát-kanonok* ur ő nsga emelt poharat a helybeli lelkész, mint szeben-fogarasi esperesi kerületben ő Excellentiája őrszemére (kit mint ő excellentiája kedves humorral közbeveté — tán nem kell operálni!) Benedek K. ellenőr poharat emelt helybeli lelkész *Bakk Endrőre* mint vizaknai buzgó lelki-bányászra; Jancsó Ernő szebenkülvárosi plébános ns. *Kremnitzky Ámánd* urra, mint buzgó hivatali főnök és lelkes egyházi főgondnokra, Bakk Endre *Prodivics János* g. n. e. lelkészre, mint nemeszivű emberbarátra, jóérlelmű hazafira, de legkivált, mint derék lelkészre, kivel ugyan, egyházilag egy fő alatt nem egyesült, de érzés és gondolkodás mód-

ban már tíz esztendeje, hogy egyesült: Kremniczky A. bányahiv. főnök ur *Szöcs József* polgármesterre, mint polgári bányászra, s kívánta: hogy a város ügyei, boldogsága és jóléte előmozdításában sokáig bányászkozhassék. Voltak még több szebbnél-szebb pohárköszöntések is, miket a helyszüke miatt kényteleníttem fel nem említeni.

A legkedélyesebb társalgás között elköltött ebéd után, ő Excellentiája a zászlók, zöldlombok és virágfüzerekkel feldiszitett elemi leányiskola megtekintésére — és az iskolások évi zárvizsgájára ment: többek kíséretében, — hol majd nem két órai kérdés után, a lelkész mint iskola létrehozó- és fenntartónak áldozatkészségét, és az iskolások évi előhaladásávali főpásztori megelégedését kiemelte. — Innen a fiúiskolába ment, honnan egy órai kérdés után, a papság, egyház- és iskola tanács kíséretében a pápi lakba tért vissza; a hol legelőbb a helybeli lelkészről, azután a jelenlevő bányász- és városi tisztektől, az egyház- és iskolatanács tagjaitól s a hívektől, a főpásztori- és édes atyai szívlegmelegebb érzelmével megindulás- és hatottság között bucsut vévén a város összes harangjainak zugása, mozsárágyuk dörgése, s a vízaknai-aknak szivből fakadt ezer meg ezer jókívánataitól kísérvé, a főhadiszállásra Nagy-Szebenbe viszament délutáni 5 óra után. Meglepte ő Excellentiáját távozása alkalmával azon gyöngéd figyelem is, melybe részeltették ő Excellentiáját a vízaknai urnók; kik Vízakna végénél felállított dísz- és diadal kapunál összegyülekeztek a főpásztort még egyszer üdvözlendők; a távozó — de emlékből mintegy szívükben maradó főpásztor utjára virágcsokrokat és füzéreket szórtak. Az igazság őszinte s tiszta szív szavaival elmondhatni, hogy Püspök ur ő Excellentiájának Vízaknán megjelenése, főpásztori működése és szent ténykedése, apostoli jóságos szív melege nék mindenkiél éreztetett kegye kedves benyomásokat okozott, vallási életünk emelésére igen nagy befolyást gyakorolt — és örök emléket hagyott . . .

Futalmazza meg az Égő Excellentiájának éreztünkét H bűszg fáradozásait, a Mindenható ör szelleme vezérleje apostoli utain s áldása kísérje minden lépésin!!!

Viszámellék.

Irodalom.

— **„Veszprémi közlöny“** katolikus hetilap. Szerkeszti s kiadja Lévay Imre. 1884. 1-ső szám. Előfizetési ára egy évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Kiállítása csinos, tartalma érdekes és változatos. Örövendünk, hogy a hírlapirodalom egy oly közlönyvel gyarapodott, melynek élén e szó: „katolikus“ díszleg.

— **„Szatmár és Vidéke.“** Társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap. Szerkeszti Sarmaságh Géza. Előfizetési ára egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 kr, negyedévre 75 kr. Megrendelhető Szatmáron, Molnár János kiadónál.

A napi események köréből.

— **Az erd. rom. kath. irodalmi társulat választmánya f. hó 15-én d. e. 10 órakor a szerkesztői**

helyiségben gyűlést tart, melyre a t. tagok tisztelettel meghívattak. — Az elnökség.

— **Az erd. rom. kath. irodalmi társulat** f. hó 9-én tartotta meg ez idei rendes közgyűlését számos tag részvéte mellett, melyen püspök urunk ő nagyméltósága is megjelenni kegyeskedett. A gyűlés minden tekintetben élénk és érdekes volt. Különös fénypontja gyanánt kell pedig megemlítenünk a két értekezés felolvasását Dr. Cserni Béla és Kovács Gyárfás tagtársaktól, melyek általános lelkesedést keltettek s melyeket lapunk legközelebbi számai egész terjedelmükben fognak nyilvánosságra hozni. A jelen közgyűlésen a társulati tisztviselők megválasztásának három éves cyclusa lejárván, a tisztujítás is megejtetett. És pedig: miután Andrásy István apát-kanonok ur ő nsga hajlott korára és egyéb elfoglaltságaira való tekintettel az elnöki tisztelet továbbra is elfogadni nem akarta, a szavazás megejtetvén, a társulat elnökeül megválasztott Veszely Károly t. prépost, borbándi plébános, a társulatnak eddig tiszteletbeli elnöke. Alelnök lett: Dr. Tódor József; titkár: Pál István; Pénztárnok: Fogarasy János; ellenőr: Dr. Cserni Béla. Egyebekre nézve bővebb felvilágosítást a lapunk legközelebbi számában közzéteendő jegyzőkönyvből merithet a t. olvasó.

— **Bucsu-tisztelegés.** Nsgs és fődő *Andrásy István* apát-kanonok ur hajlott korára és egyéb számos elfoglaltságaira való tekintetből az erd. rom. kath. irodalmi társulat elnökségi tiszteről visszavonhatlanul lemondván, a legközelebb megtartott közgyűlés ezt fájó szívvel vette tudomásul s Nagy Imre kanonok, dr. Tódor József alelnök, Pál István titkár, Avéd Jákó és Straubert Ödön tagok személyében egy öttagu bizottságot küldött ki kebeléből, mely a távozó nagyrabecsült Elnök előtt a társulatnak ezen lemondás fölött éreztet mély sajnálatát, egyszersmind pedig eddigi kegyes jó indulatáért és áldozatkész bőkezűségéért hálás köszönetét tolmácsolja. A bizottság f. hó 10-én járt el küldetésében, mely alkalommal Nagy Imre kanonok ur érzékeny szavakban tolmácsolta a társulat érzelmeit és bucsu üdvözlését. A meghatott apát-kanonok, volt társ. Elnök ur szívélyes szavakban köszönnvén megameg-emlékezést, a társulat iránti változhatlan jó indulatának az által kívánt ezen alkalommal is kifejezést adni, hogy 50 o.é. frtot volt kegyes a társulat céljaira bocsátani. — Isten fizesse meg!

— **Egyházi kitüntetés.** Örömmel hozzuk tisztelt olvasóink tudomására azon legfelsőbb kitüntetést, mely az erdélyi egyházmegyét két jeles tagjában újból is érte, midőn király ő felsége az egyház a tanügy és a közügyek terén szerzett érdemeik elismeréséül, **Bakk Endre** vízaknai plébánosnak a Ferencz-József-rend lovagkeresztjét, **Bálint László** bereczki alesperes plébánosnak pedig a koronás arany érdemkeresztet adományozni kegyeskedett. — Az érdem szerint kitüntetetteknek pedig szivből gratulálunk. Ad multos annos!

Kiadja: Az erdélyi r. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő Dr. TÓDOR JÓZSEF.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA. FABIAN SANDOR. GIDÓFALVY GERGELY. STRAUBERT ÖDÖN.